Додаток до „Буковини“.

Ч. 46. Чернівці, дня 11. (24.) листопада 1905. Рік VIII.

Виходить що тижня в пятницю.

Коштує річно 4 корони, а до Америки 2 доляри.

РУСКА РАДА

Народна ґазета.

Адр. редакциї: „Руска Рада“ в Чернівцях улиця Петровича число 2.

Перші збори „Національної Ради“ Русинів на Буковині.

Народу живого, який стремить до сьвітла і до волї, не може нїчо спинити на довший час в його поступі. А як йому стане в дорозї яка перепона, то він єї усуне так, як прм. филї бистрої ріки слабку гать. Та щоб тоті ворожі перепони як найшвидше і найпрудше усувати, щоби можна як найборше прийти до своєї мети — до скиненя того ярма, яке нас так важко давить, на те треба єдности й орґанїзациї. Через той брак доброї орґанїзациї й єдности перепав останними часами й наш кандидат до Відня. Щоб зле направити та скріпитись ще лїпше на будуче, вибрали були чернівскі Русини ще кілька недїль тому комітет, який мав обміркувати способи, якби Буковиньским Русинам із цїлого краю найлїпше получитись і зложити програму, в якій було би списане все, чого ми хочемо й за чим ми боремо ся. І ось як все те обраджено, скликав той комітет під проводом правит. сов. д-ра В. Филиповича відпоручників всїх буковиньско-руских товариств, аби над тою справою громадою порадити ся і приступити до переведеня народної орґанїзациї.

На зазив Народного комітету явило ся дня 12. падолиста в черновецкім „Народнім Домі“ пів тисяча делеґатів із поміж селяньства й сьвітскої та духовної інтелїґенциї Зараз по 1 ій годинї розпочав сов. др. В. Филипович наради привітом зібраних і удїлив слова віцемаршалкови проф. д-рови Ст. Смаль-Стоцкому. Він у більш як півторагодинній, приступній промові розказав всю історию буковиньских Русинів від того часу, як пятьдесять лїт тому за нас майже нїхто й не знав аж до часу, коли ми змогли переперти всїх наших кандидатів до сойму. Обговоривши зраду волоских послів вільнодумних, яких заспокоїли бояри грішми й посадами, згадав і про послїдний вибір д-ра Оичула до Відня тай завізвав усїх до реорґанїзациї й до невсипущого труду, бо нїхто нам не дасть нїчого даром, а все треба здобувати гірким трудом, потом ба навіть кровю, — як се видно із подій в Росиї. Там народ вкінци повалив самодержавіє і цар мусїв заповісти народови право і волю. Се повинно бути і для нас трівкою запорукою успіху. За сим промовляє ще й те, що незабаром буде заведене в Австриї загальне голосоване за приміром Угорщини, а тодї Русини зможуть вибрати собі належне число заступників і до сойму й до парляменту. Тільки щиро трудїм ся панове громада, а тодї зможемо сьміло крикнути: „Україна ще не вмерла і не вмре!“ *(Грімкі оплески).*

По сїм промовив проф. Антін Клим. Він подав спосіб, якби мали зорґанїзувати ся буковиньскі Русини. Відповідно до нарад „Народного Комітету“ подав він такий начерк орґанїзациї:

Всї Русини на Буковинї, що годять ся на нашу проґраму, лучать ся в одну велику полїтичну громаду. Русини кождої полїтичної громади в краю, що приймають нашу проґраму вибирають з поміж себе місцевий комітет, який складає ся з тілько членів, кілько дотична громада вибирає виборцїв при виборі посла до ради державної. Вибір відбуває ся кождого року, звичайно осению, в місяцю листопадї. Всї члени місцевого комітету дїлять ся після спосібности орґанїзаций-

ною працею в громаді, вибираючи з поміж себе голову, скарбника і т. д. Комітет веде спис членів народної орґанізациї і приймає добровільні датки на народний фонд. (Місцевий комітет повинен завести лад у громаді і старатись о те, щоб ставав в час виборів правиборцями.)

Всї члени місцевих комітетів кождового судового повіту збирають ся що року, звичайно в місяцю грудни, в місцевести, де є повітовий суд, на нараду над полїтичним положенєм Русинів в дотичнім повітї і для вибору повітового комітету з 5 членів. Члени повітового комітету дїлять поміж себе після своєї спосібности орґанїзацийну працю в цїлім повітї, вибираючи голову, заступника голови, секретаря і скарбника. Повітовий комітет веде спис членів народної орґанїзациї дотичного повіту і збирає гроші на народний фонд.

Всї місцеві комітети творять Національну Раду Русинів на Буковинї і збирають ся що року, звичайно в місяци сїчни, в Чернівцях на нараду над полїтичним положенєм Русинів в краю і для вибору 15 Русинів, замешкалих в Чернівцях або в найблизшій околици, до краєвого комітету, в якого склад входять ще всї голови, взглядно заступники голов всїх повітових комітетів і з дорадчим голосом посли до краєвого сойму і до ради державної та заступники нашої преси.

Над сим орґанїзацийним начерком забирали слово надучитель І. Омельский, сел. Д. Ґрищук, пос. Пігуляк і сел. Д. Князький, почім принято згідно проєкт референта. За сим візвав проф. А. Клим зібраних до вибору краєвого комітету предкладаючи на скрутаторів, які мають збирати й рахувати голоси надуч. Омельского і проф. Н. Ісопенка. А коли перший з них вибору не приняв, вибрано скрутатором на єго місце надуч. Лаґадина. Із тайного вибору картками, якого вислїд проголошено аж при кінци зборів, увійшли до краєвого комітегу одноголосно або великою більшостию отсї голосів мужі: др. Вол. Филипович, о. сов. М. Галїп, Вол. Ясеницкий, др. К. Клим, др. Т. Галїп, о. Евг. Семака, Ант. Клим, др. О. Маковей, Ник. Дрогомирецкий, Оп. Руснак, Ник. Ісопенко, Іван Воробкевич, Дар. Пігуляк, Юр. Мартинюк, Іл. Карбулїцкий, а заступниками їх: о. Д. Єремійчук, Мих. Коралевич, Т. Бриндзан, Иос. Мицак і Юрій Кавуля.

(Конець буде).

Борба за загальним голосованєм.

Ми вже писали в однім з попередних чисел „Р. Ради“ про те, як то робітний нарід в Австриї страшно покривджений під зглядом полїтичних прав, як то мужики і робітники мають лише дуже мало своїх заступників у парляментї, в якім знов панам забезпечує нинїшна конституция більшість на всегда. І пани переводять в тім парляментї при помочи тої більшости всякі закони корисні для них, а шкідливі для працюючого народу. А хотяй тих кількадесять народних заступників і впоминає ся за народом і боре ся з паньскими заступниками, то паньскі посли ще собі з тих мужицких і робітничих послів кепкують, бо они мають більшість і, що они хотять, те і ухвалять і то буде законом. Для того то робітний нарід зачав всюда домагати ся зміни такого стану річий. Робітний нарід підносить вже від кільканайцять лїт жаданє, щоби завести загальне, безпосередне тайне і рівне право голосованя до всїх інституций державних, краєвих, повітових і громадских. Щож то значить загальне, безпосередне, тайне і ревне право голосованя? Загальне право голосованя, то значить таке право, що кожда повнолїтна особа, отже кождий австрийский горожанин, що скінчив 24 роки житя має право голосувати на посла, без згляду на се, чи він платить безпосередний податок, чи нї. Кождий з нас, навіть найбіднїйший, платить великі посередні податки, вже від 21. року платимо ми податок крови, своєю працию удержуємо житє цїлого краю, цїлої держави, ми робітники і мужики витворюємо всї богацтва в краю і державі і проте належить

ся також і право управляти державою і краєм, заряджувати повітом і громадою. Безпосереднє право голосованя є таке право, що кождий повнолїтний горожанин має голосувати просто на посла, а не так як тепер па правиборцїв, а доперва правиборцї мають вибирати посла. Нинї, коли в нас вибори відбувають ся через правиборцїв, отже посередно, панам, дуже легко тих правиборцїв підкупити. Они можуть їм платити навіть по тисячу риньских за голос і такий правиборець лакомить ся на таку суму і продає громаду. А як ми всї будемо голосувати просто на посла, то тодї панови не сталоби гроший кождого з нас перокупити і тодї не булоби серед нас хрунїв і тодї замість дїдичів сидїлиби в парляментї наші мужицкі і робітничі посли. Дальше ми домагаємо ся тайного права голосованя, то є, щоби кождий голосував в той спосіб, що напише собі імя свого кандидата на картцї і кине ту картку до скринки і який кандидат дістане більше карток, той буде послом. В той спосіб нїхто не знавби, хто на кого дав голос, а через то ті робітники і мужики та урядники, які не раз хотїлиби вибрати робітничого посла, але не можуть того зробити, бо при виборах сидить їх начальник, або пан від якого они залежні і дивить ся, на кого хто голосує. І як лише би такий голосуючий не віддав свого голосу на того, на кого хоче той пан, чи начальник, то тодї біда єму! Він напевно доїде єму кінця. Щоби отже кождий міг свобідно голосувати на кого хоче, ми домагаємо ся тайного голосованя. Ми жадаємо вкінци рівного права голосованя то є такого права, щоби всїх послів вибирали всї повнолїтні горожани разом, а не так як тепер вибирають собі осібно послів дїдичі, купцї, міста, села, та робітники. Бо як будемо ми всї разом вибирати то є разом робітники, мужики, і пани будуть вибирати одного посла, як рівні з рівними то тодї вийдуть всї посли такі, яких схочуть мужики і робітники, бо їх є більше як панів. І то є справедливе, бо мужики і робітники удержують цїлу державу, бо они становлять війско, бо они працею своєю утримують цїлий сьвіт. От такого то права голосованя домагає ся робітничий нарід Австриї від довшого року. Але пани моцно тому противлять ся, бо з хвилею заведеня такого права голосованя скінчило би ся цїле пановане дїдичів та панів в державі. І тому то, коли в парляментї домагали ся робітничі посли заведеня такого права, то паньскі посли, які там нинї мають більшість, відкидали всегда таке внесенє. А як раз мінїстер Тафе хотїв таки таке право дати, то пани довели до сего, що цїсар увільнив Тафого зі становища мінїстра і покликав другого, який був більше послушний панам. Як пани боять ся загального права голосованя видно хоть би з того, що як посли Н. Василько і Штравхер поставили в буковиньскім соймі наглячі внесеня за заведенєм того права, то дїдичі разом з Ончулами і Лупіями, а навіть з мужиком Бубурудзаном, який так скаче як пани дїдичі заграють, запакували ті внесеня до комісиї, звідки они вже нїколи сьвіта не побачуть, помимо того, що названі посли майже що засїданя запитували голову конституцийної комісиї чернівского посла п. Відмина, що дїє ся з тою справою. Пани просто тоті внесеня поховали, бо бояли ся, щоби не прийшло до голосованя за тим законом в соймі, а тодї би нарід переконав ся, хто є за ним, а хто проти него. Так отже вже кільканайцять лїт боре ся робітний нарід в Австриї за загальним правом голосованя; кільканайцять лїт пани опирають ся тому жаданю народу; сотки віч, демонстраций і зборів, які уладжено щиро-народними партиями, не помагали. Пани тримали сильно в руках загарбані робітничі й мужицкі права, Аж ось прийшла сего року революция в Росиї, де робучий нарід розбив силу царску і довів до сего, що цар приобіцяв в Росиї загальне право голосованя; аж ось прийшов час, що під напором обставин і працюючого народу на Угорщинї сам наш цїсар приобіцяв там завести загальне право голосованя. І тодї робітнича социяльно-демократична партия в Австриї виступила також остро і зажадала загального голосованя для робітного люду в Австриї. Тота партия загрозила, що она зробить в Австриї то само, що дїяло ся в Росиї, що ро-

бітники силою возьмуть собі загальне голосоване, єсли Правительство не дасть єго добровільно! А щоби показати, що партия може ту грозьбу виконати оголосила она ґенеральний страйк на 28. сего місяця то є в вівторок в день отвореня парляменту. В той день стане вся праця в Австриї: Не будуть їздити желїзниці, втихнуть фабрики, на полях не буде видно робітників при роботї. А за те мужики і робітники будуть робили збори і віча і на тих зборах ухвалять, що они домагають ся загального голосованя. За соц. димократичною партиєю пішли і иньші партиї мужицкі робітничі і скликують на вівторок віча в тій справі. Партия радикальна скликує до Львова віче цїлої Галичини, крім того відбувають ся такі віча по иньших руских містах. Цїлий робучий нарід Австриї заворушив ся, збирає ся, щоб тепер не дати собі забрати свого права, щоб вже вкінци добути собі загальне право голосованя. І правительство злякало ся того робітничого руху і постановило вже дати загальне голосоване. І хотяй пани страшать правительство всїми способами і хотять єго здержати, щоби оно ще не дало народам Австриї їх прав, то правительство таки не уступає панам і на 28. сего місяця то є в вівторок президент мінїстрів бар. Ґавч зложить заяву правительства, що оно хоче дати загальне голосоване. Отже збираймо ся і ми в той день на віча і збори, най в кождім селї відбудуть ся такі збори і най всюда наш нарід домагає ся загальнго голосованя, як се зроблено на національній радї Русинів в Чернівцях. Най в той день, коли правительство скаже, що хоче дати загальне голосоване, а пани будуть єму казали, що загального голосованя ще не треба, бо нарід ще не дозрів до него, най отже того дня побачуть, що нарід доріс до загального голосованя і як один муж єго домагає ся. Не заспім борби за наше право!

Із нашого сойму.

Сесия буковиньского сойму покінчила ся в середу пополудневим засїданем, яке з черги було сїмнайцяте. Через весь час мали рускі посли велику борбу із послами дїдичівскими, які добре трясуть мужицкою мошонкою. Із законів нового мало що ухвалено, бо головно в друге перераджувано закони із попередної сесиї, які тогід не одержали цїсарскої санкциї. Розуміє ся, що тепер їх поперекручувано так, аби з них вже найменьше користи вийшло мужикам, а за те більше панам дїдичам. Аби люди добре пізнали господарку теперішного нашого сойму, — про що більше другим разом — розважте хочби отсю приключку: У Чернівцах є театр мійский збудований за сотки тисячів. У тім театрі грають представленя нїмецкі для богатих панів чернівских. Та театр буває добра річ, як у нїм грає ся поучаючі річи. Але в чернівскім театрі грають нераз такі річи, що порядному ґаздї булоб соромно за них. Але панам треба таких штук тай треба їм любоватись напів голими артистками, бо вони шукають що раз нових розкошів. Та коли так, то най утримують собі той театр. Але, що, пани сягнули руку до краєвих гроший, до мужицкої кишенї, тай кажуть, дай мужику 10 тисяч запомоги на наш театр. От дивіть, мужик не має що їсти, а має давати свою кервавицю на паньскі витребельки! Таж мужик до чернівского театру нїмецкого нїколи не йде, бо одно, що там багато добра не навчив-би ся, а друге, що по нїмецки зовсїм не вміє. Через то рускі посли, а найпаче пос. Н. Василько із усего завзятку супротивив ся тій запомозї, стаючи в оборонї селяньства. Але що з того, дїдичі й грошолупи переголосували наших і забрали 10 тисяч, як крайцар, на свої забаганки. Найцїкавійше, що за тою запомогою голосував і совітник консисторский Бежан, який, як Христовий наслїдник, повинен проти такого театру із усеї сили виступити. І так як при театрі, йшло в соймі майже при кождій справі, що рускі посли боронили наших справ, але що зробиш із перевагою. Та опір наших послів грошолупів дуже лютив і то так, що один раз др. Аврель Ончул аж пустив ся був з бійкою до пос. Н. Василька, чим зробив собі сором на весь вік! Так то воюють грошолупи та явно кажуть, що будуть всїма способами старатись на будуче підпирати кацапів,

бо вони — як кажуть — не будуть дивитись лупіям на пальці, але будуть на спілку з ними ділити мужицку шкіру. Але саме тому руский нарід ще твердше буде стояти за своїми рускими послами, які сьміло боронять єго в добру і лиху годину!

А. Ґн.

Моя доля.

Ходжу тими улицями, сумно споглядаю.
Чом я бідний сиротина, лиху долю маю.
Ходжу-блуджу днем і ночею тими улицями,
Та на долю нарікаю, гіркими сльозами.

Доле моя, ти лихая, ти не-віро явна,
Відобрала ти веселість, що я мав із давна,
Відобрала ти мою честь і моєму роду,
Та ще хочеш мя загнати, сироту до гробу.

Відобрала мої пісні тай всї мої думи,
Іх сьпівати моє серце ніколи не буде,
Чом нехалась лиха доле*), гори та діброви,
Чом ходилась із підгіря**), за мною у поле***).

Було гори не нехати, діброви з гаями,
Було мені не вязати, сьвіт гіркими днями,
Таж я тобі повірив із тобов звінчався,
Лиха доле спроневіро, отом ошукався.

Я повірив лиха-доле, та на твої слова,
І з тобою подружився, хоть булась убога,
Не глядів на маєтки, ні нащо богацке,
Запропастив свою волю, щей серце козацке.

Від коли я лиха доле, з тобою здружився,
Сьвіт веселий та хоть милий, а я не дивився.
Най хрест сьвятий буде сьвідком, нехай нас роз-
[судить,
Бо ти на хрест присягала, що ми вірнов будеш.

1905, 27/5.

Відозва вижн. філії тов. „Руска Бесіда“.

Хвальні товариства „Січи“ і „Читальні“ тутешнього повіту!

Дня 3. грудня в неділю по полудни відбудуть ся головні загальні збори філії товариства „Руска Школа у Вижници в будинку школи народної мужеской, про що згадувалось в „Буковині“ ч. 130. Рівночасно відбуде ся в сім часї заходом філії представлене аматорске театральне: „Ворожбит“.

Штука ся як раз відповідна для наших селян під нинїшну добу. Перед очевидцями пересуває ся картина сїльского житя, в котрім ворожбицтво і забобони спричиняють не мале лихо.

В дальшій части видно важність і наслїдки просьвіти народної, заохота до закладань читалень, до згуртованя і осьвідомленя темних мас народних, бо се одиноке пасмо ратункове для нашого незрячого меньшого брата.

Нагода як раз добра, щоб приглянутись сїй картинї людского житя.

Се представлене уряджує ся виключно лиш для селян. Тому обовязком буде всїх наших сусїдних „Січий“ і „Читалень“ прибути вчасно і як найчисленнїйше, гуртуючись при склепі п. Москви а опісля удадуть ся всї згромаджені до салї театральної.

З окрема звертаємо ся до Вп. п. п. кошових, голов читалень, а найбільше до товаришів учителїв і сьвященників, щоб зволили ласкаво заохотити тамошних селян до живої участи в наведенім представленю. Ми певні, що голос наш не буде вопіющим во пустити тим більше, що вступ від особи виносити ме 50 сотиків.

За ласкавий труд дякуємо на перед. Вечером по бідбутю зборів філії, дасть ся ту саму штуку для інтелеґенциї. До милого побаченя! За видїл філ. тов. „Руска Школа“ у Вижници. *Г. Никорович*, голова. *Ю. Гордийчук*, за секретаря.

ВСЯЧИНА.

Бріхнї „Народної зРади“ про Топорівцї. Якийсь підхвостач коршемної партиї написав у „Нар. зРадї“ такі бріхнї за Топорівцї, що просто встидно за чоловіка, який так неправдою пройшов тай за того сьвяченого редактора, що таке друкує і робить лице коршмарям! Пише він у тій „казетї“, що в Топорівцях партия д-ра Стоцкого упадає, а жидівскі лизуни нїбито вигравають. Тимчасом є правда, що при правиборах виграла у нас партия д-ра Стоцкого і народу. Всї топорівскі виборцї дали свої голоси на народного кандидата п. Малика, а що він не зістав вибраний, то

*) Гори та діброви, — в Бергометї над Серетом.
**) Підгіря за Серетом, під горою стожком.
***) Поле то називают там околицю наших Русинів, долїв або у поле, от на примір де Чернівцї, Вашківцї і т. д.

тому винні всякі Христо-продавці, такі як той, що писав до „Нар. Зради“. Але не гадайте панове братя, що тоті села, котрі пішли на Ончула, то добре зробили; подивіть ся лиш на тягарі, які тоті панове накладають на нарід. Чиж то добре зроблено? Га? Той підхвостач пише ще, нібито наша партия давала горівку і пиво потоками та їла ковбаси та поїла горби з булок, а то все бріхня. Таж тото давали пропінацийники, аби загатити хрунївску пельку, а тоті підхвостні бігали по селу та кликали людий від роботи до коршми пити, бо то видите пий, кілько хочеш. Горівку й пиво більше як 2 тижні передом пили тай ще й їли, а все на пусто! За вибори до ради громадскої також написано правду, але хиба кацапску, бо при них виграла партия Ґелича, бо вибрала з читальників 21, а з підхвостнів увійшло лише 9. Але біда не спить, а ходить по людях. Як зачали лазити по наших слабодухах та брехати та підмовляти, то як прийшов з Чернівців комісар, аби вибрати двірника, то вони вже кількох наших перемовили, тай самі не війшли до вибору, тож комісар собі пішов. На другий раз повторило ся то само. Аж скликало староство в третий раз наших радних до вибору на двірника під карою 40 кор. Тепер підхвостні ще дуще завертїлись коло наших виборців, сиплючи за гласи великими грішми. І ось шістьох дали ся на зраду підхвостням тай пішли за ними. Щож зробило ся при виборі? На Петра Ґелича голосувало пятнацять. (Народна партия: Петро Ґелич, Штефан Стінковий, Ілія Ревеґа, Андрій Ґалаґан, Андрій Василинчук, Танаско Дучак, Митро Ілащук Сим., Іфтемій Яремко, Тодор Снїгур, Танаско Макаренко, Адріян Яремко, Івон Гарасим Ґріґорія, Лазор Ілащук, Міхайло Гуцуляк, Танаско Николайчук). Лизуни увидїли, що вони самі фальчиві люди, та нема з них кого вибирати і не годні нїчо зробити, тож гайда виберім Іеорґія Дучака, котрого звуть Яремко. То знаєте наш член, котрий таки в нашій Касї мав щось 18 соток корон та ще й тепер має зо 12 соток корон. І ось підхвостні гай Яремка робити двірником, а за ним потисла й фамілїя тай зібрали на него також 15 голосів. В друге голосували, а то знов по 15 голосів. (Партия Фішера: Кость двірничук, надуч. Стефан Неделко (!), Іван Ілащук Ник., Стефан Сорочій, Танаско Ревеґа Міхайла, Сруль Морґенштерн, Абрагам Зісер і Дувід Льокир і до того відступники громади: Ґеорґій Яремко, Стефан Макаренко, Івон Цибуляк Ґеорґіїв, Танаско Ревеґа Тодерів і Івон Корбут Стефанів). Тепер прийшло на слїпі льоси і чисто припадково вийшов двірником Яремко. Вороги гадають, що будуть водити Ґелича із 14 радними за ніс. О нї панове. Так не буде. Як партия Ґелича зросла в силу так далї буде дивитись за ладом в громадскій господарцї. Як був Стефан Сорочій двірником, то у двірника найшли краджені річи тай обірвали плату, а він крутив ся дурно коло канцеляриї, а вороги гай і робім доброго чоловіка двірником, бо він має гроші та є з чим іти до коршми. А гадаєте, що нїби цему двірникови в коршмі не кричать дурний віват? Най кричать, але ми надїю не тратимо, бо ми ще маєм наших двох заступників і ще добрих радних, котрі не пустять по їх волї робити. Правда є і з них два заступники, але вони нам не будуть злі. А що Народна зрада пише про чесні люди, то не знаю, котрих так звеличав той підлизач чи себе чи когось другого, бо вони такі чесні, що один другому вибивають вікна тай кажуть, що то читальники. Вони торгають ся пють, та бють ся, і все кажуть, що то читальники та козаки але себе не виказують. — *Один ремісник, котрий перечитав „Народну Зраду“.*

Як змудрували волоскі гаркачі декілька збаламучених руских громадян в Кичері? Послухайте! Як вже було оповіщено, підходили Волохи кичерских руских громадян всякими хитрощами, щоби за їх помочию щось осягнути. Ну і осягнули. Завели гаркачів, касу і то чисто волоску. І на сю касу як на вудку зачали собі виловлювати темних, бідних хрунїв. Купили касу і почали радити, де би її помістити. Кичерскі, ласі на волоску приобіцянку, хотїли, щоби касу поміщено в них! Тодер Вахнюк зробив вже був навіть місце на касу. Прокоп Фидорюк знова горлав: „В мене має бути каса!“ Ону-

фрій Білоус: Ні! У мене! Михайло Вахнюк з Николаєм своїм братом десь репетували й собі: „О! небожаґа! Ми найбільше перли проти Ілюка і єго стоваришеня, в одного з нас має бути поміщена каса.“ Іван Ґерило лиш вислухав сї слова тай відай приступив до спорючих своїх одномишленників із своєю претенсиєю на касу, бо він шляхтич тай теж не мало надер горла, прозивоючи себе Волохом а чесних читальників Унїятами. Він до каси але здалий, що доказує єго практика у тереблечім банку. От того лише хотїв яничар-Колуцка тай єготатуцка і вивів, що то єго із глїбіцкого боку син з о. Воробкевичем заснували сю волоску касу, а мужики лише помагали; отже касу бере він до себе. І потаскав яничар з партифіром на глїбіцкий бік волоску касу, а кичерскі лизуни лишили ся як на цїдилї. А що? Не казали ми вам Вахнюки се наперед. Тепер будете лише облизувати губи від хлиставки, яку нахлепали ся. Так вам треба. Ви великим розумом хотїли громаду упхати у волоске ярмо. І Мудрак бігає гепер як не свій. Тепер вже трудно хлиснути, бо аж через вкладку на Дерелую треба перейти. От і мають чого сьміяти ся наші читальники та сїчовики з гаркачів, та волоскої каси, котру потаскали на глїбіцкий бік. Оттам тобій бути, та розкошувати волешнє а не баламутити в Кичері спокійних громадян. *Не-хрунь.*

Сваволя дїдичівского сина. Із Кіцманьщини пишуть нам про ось який поганий вчипок дїдичівского сина, який повинен би давати власне примір для мужицких дїтий а не ширити згіршенє: Дня 13. листопада с. р. вийшов син вителївского дїдича Пассакаса, вісїмнайцятьлїтний молодець, з стрільбою на прохід коло толоки лашківскої. На поли дїдича попри толоку, звідки зібрано кукурудзу, ходило стадо гусей Калини Микитюкової і Лазара Боднарюка з Лашківки. Та ось паньскому синкови захотїло ся забавити ся в стрілця та гай стріляти до мужицких гусий. Вистрілив чотири рази і убив шість гусий. Відтак зложив ще на пів живі гуси на купу. Сьвідками забави здичілого молокососа були пастухи на лашківскій толоцї і громадка людий з Вителївки. Двох людий з Лашківки пустилось за панотчиком, але сей дав драла, що лиш сил стало, а з'упинившись перед вителївскими людьми сказав їм на оправданє, що лашківскі люди — мовляв — пасуть коло його поля товар і згонюють сим заяцїв. Отже уважайте, люди, не йдїть близько поля дїдича, а як ідете, то по тихоньки на палцях, щоби заяцї на поли дїдича, котрі годують ся вашою капустою і травкою, не сполошили ся. Дальше каже панич до людей: „Я не хотїв ждати на лашківских людей, бо я міг дати котрому небудь в лоб“. Не зачіпайте люди, панича, бо він готов до вас зараз стріляти, так як до заяцїв і гусий. Ось бачите добрі люди, якими добродїями мужиків є панове дїдичі та як учать своїх дїтий шанувати добро тих, що з працї їх рук панують на сьвітї. А ти, нужденний хлїборобе давай дальше голос на своїх ворогів, і плети дальше батіг на свою шкіру. Невірні Томи! Дивіть ся на ваші рани і прикладайте пальцї, а може чей увірите, хто вам стрик, а хто колом в бік. Річ ясна, що виновник відповість перед судом за свій вибрик, бо не лиш зробив шкоду нуждареви, але ще знущав ся над бідною пташиною та давав згіршенє мужицким дїтям, що пасли на толоцї товар, а в сьвятім письмі стоїть: „Хто соблазнить других, то лїпше було-б єму, аби привязав собі камінь млиньский до шиї і потонув в глибінь водну. Горе чоловікови, через котрого соблазнь приходить“. Як би на добре, то дїдич повинен би добре протріпати свого синка за таку нечувану сваволю, та він є гідний отець свого сина. Із своїми слугами п. Пасакас лиш чигає, аби звідки небудь заняти худобину мужика, а тодї засьпіває єму так, що кров в єго жилах застигне. Буває й таке, що гуси навіть пропадають цїлком у дворі. А сам дїдич то допче своєю худобою толоку громадску і їздить по толоцї не одною дорогою але кількома, не даючи анї сотика за уживанє толоки, котрої трохи лишив попередник дїдича. Бо перед кільканацять роками пропала громадї майже цїла толока. Щож на те все люди? От люди на се лиш дивлять ся, кивають головами, мовчать і терплять. — *Сїчовик.*

Інтерпеляция пос. Н. Василька і тов. до п. президента краю д-ра Бляйлебена в справі завідуваня парохії Лукавець дол. Через перенесенє високозаслуженого о. ексарха Віктора Захаровского з Долїшного Лукавця до Магали, потреба було завідувати першою парохією на час єї опорожненя. З огляду на се, що в Горішнім Лукавци є парохом о. Стефан Маланчук, який у взірцевий спосіб сповняє свої обовязки, а се є особливе важне для парохії Лукавець Долїшний, яка ставляє особливші вимоги до своїх душпастирів задля визначних пастирских прикмет о. Віктора Захаровского, дальше з огляду на те, що парохії горішний і долїшний Лукавець становлять одну полїтичну громаду, в кінци і тому, що о. Стефан Маланчук з Лукавця горішного мешкає лише у віддаленю 2 кільом. від церкви в Лукавци дол. стає зрозумілим само з себе, що завідуванє тої парохії поручити належалоби сьвященникови з Лукавця гор. о. Стефанови Маланчукови. На дїлї однак поручила консистория завідуванє сьвященникови з Садови о. Шкрабі який так на своїй попередній посадї в Слободзії-Комарівцях, як і на теперішній посадї в Садові не вмів добути собі симпатиї вірних, який мешкає в иньшім повітї і иньшім деканатї в віддаленю від парохії Лукавци дол. не о 2 але о 8 кільом. Впрочім парохія о. Шкраби числить понад 3000 парохіян а обі парохії в долїшнім і горішнім Лукавци мають лише 2800 парохіян. Отже підписані подають той факт, який цїлком зрозуміло обурює парохіян з Лукавця дол. до ласкавого відома п. президента краю і питають єго чи він є склонний дати можність епископови і метрополїтї направити похибку.

Чернівцї, 13. падолиста 1905.

Н. Василько, Пігуляк, Левицкий, Калитовский, Малик, Смаль-Стоцкий.

Золото на Подїлю. Загально звісно, що буковиньскі ріки Серет, Сучава і Молдава, а також Черемош несли давно солотий пісок, який визбирували цигани. Так було ще в половинї минулого столїтя. Від того часу не чути про золото в буковиньских ріках, хоч оно там певно находить ся в малій скількости. Золотодайним жерелом є там певно кристалїчний вапняк та инші старі пскладн скал, котрі находять ся в Карпатах як по нашій так по буковиньскій сторонї. Проф. Залозецкий припускає, що золото є і на Подїлю галицкім і українськім. При нагодї опису ґеольоґічних формаций в Барищи на Подїлю порівнує їх з такимиж формациями в Кімберлєй та инших місцевостях полудневої Африки, в яких копають золото і дорогі камінї, і доходить до висновку, що там і ту є ті самі поклади, там золото і дорогі камінї, тим самим могуть і на Подїлю бути. Між иншими познаками ґеольоґічної схожости обох країн є півкулисті кургани, котрі в полудневій Африцї повстали наслїдком піднесеня верхних покладів вульканїчною лявою. В тій же ляві находить ся золото і дияманти. Подібні півкулисті горби на Подїлю могли також утворити ся тою самою дорогою і в їх застиглій ляві могуть бути скарби золота. В околицях Бучача над Стрипою — як подає переказ, мала бути колись копалня золота. Переказ про находженє золота на галицкім Подїлю потверджують також назви місцевостий і рік як прим. Зокотники, Золотій Потік, Золочів, Золочівка, Золота Липа і ин. Земля наша мала колись золото, але і нинї хочби єго й не було, то много иньших продуктів ватра золота. На жаль, всї копальнї а навіть ломи каміня находять ся в чужих руках, не руских.

ДОБРІ КАСИ!!

Хто хоче забезпечити добре свої гроші або дорогоцїнности, най удасть ся до фабрики кас **M. Adlersflügel, Wien, I. Franz Josefs Kai 27,** котрої вироби огнетревалих кас оказали ся скрізь найлїпшими. Робимо особливо уважними каси райфазеньскі, що можуть бути в сїй фірмі найлїпше обслужені. Каси Adlersflügel-а побирають майже всї буковиньскі і другі краєві каси райфазеньскі і скрізь висказують ся про них добре. В виду того, що каси сеї фабрики суть добрі, поручає їх і „Селяньска Каса“ всїм нашим касам як найлїпше.

Видає Товариство „РУСКА РАДА“. За редакцию відповідає ІВАН ЗАХАРКО.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях, під зарядом Ів. Захарка.